

ULUS-DEVLET KABUĞU GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE DE ÇATLIYOR..

-YIL 1997, MALEZYA BAŞBAKANI MAHATHİR MOHAMAD'IN BAŞINA GELENLER!..

Münir Aktolga
Ocak 2014

İÇİNDEKİLER

ULUS-DEVLET KABUĞU GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE DE ÇATLIYOR.....	1
HERKES İÇİN KÜRESELLEŞME SÜRECİ DERSLERİ.....	1
KÜRESEL FIRTINA, YA DA KÜRESEL DIŞ DİNAMİK	3
KÜRESEL DÜNYA SİSTEMİ „DAĞINIK BİR SİSTEMDİR“	4

Aşağıdaki satırlar 2005 yılında yayınlanmış olan bir çalışmamdan (“Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimlerinin Esasları”¹). Bugün yaşanan süreç açısından öğretici olabileceğini düşünerek tekrar yayılıyorum:

“1923’den beri Türkiye’ye giren yabancı sermaye miktarı yirmi milyar dolar” kadarmış; bu rakama, özelleştirme gelirleriyle birlikte bu yıl (2005) sadece bir yıl içinde ulaşılması bekleniyor” (bu rakam 2013 başlarına kadar aşağı yukarı hiç değişmedi..Herkesin parmak ısırıldığı AK Parti ve Türkiye mucizesini incelerken işin bu yanını sakın unutmayın!)..

Evet, bugünlere nasıl geldik? Öyle, suyun hangi yönde aktığına falan dikkat etmeden, sadece, kendi kayığımızın küreklerine kendimiz asılarak mı başardık bu işi? Yoksa, bunun yanı sıra, küreselleşme süreci denilen o akıntıya uygun hareket ederek de mi?.. (ya da, küreselleşme rüzgarlarını arkamıza alarak da mı?..) Bu sorunun cevabı o kadar önemli ki, bana kalırsa bugün Türkiye’de yaşanan sürecin anlaşılabilmesi ve içine girilen türbülstan çıkılabilmesi buna bağlı!..Çünkü, öyle anlaşılıyor ki, bazıları nasıl bir dünyada yaşadığımızın, küreselleşen dünyada dünden bugüne nasıl geldiğimizin halâ farkında değiller!. Kendilerini halâ, kerameti kendinden menkul bir şeyh sanıyorlar! Hani, Allah “yürü ya kulum” der de yürürsün ya, sanki Türkiye de dünden bugüne sadece böyle bir iman kuvvetiyle geldi!! İşte böyledir hayat, kendi gücünü olduğundan fazla abarttığı zaman, hangi akıntıların, ya da rüzgarların yardımıyla geminin nasıl hareket ettiğini unutuverirsin de, farkında olmadan bazan akıntıya karşı kürek çekmeye bile kalkarsın!..

HERKES İÇİN KÜRESELLEŞME SÜRECİ DERSLERİ..

İyi güzel, sermaye geliyor, üretici güçler-kapitalizm geliyor, ülke büyüyor da, bütün bunlar nasıl oluyor? Sermaye öyle elini kolunu sallayarak, “ben geldim” deyip içeri girerek, kolları sıvayıp hemen yatırıma-üretime mi başlıyor? Hayır! O kadar kolay ve mekanik bir süreç değil bu! Onun da belirli koşulları var yerine getirilmesi gereken! Dış dinamik olan küresel sermaye, herşeyden önce içerde kendisine uygun bir işletme sistemi ve işbirliği yapabileceği bir iç dinamik arıyor. Eski tekelci-ulusalci-devletçi işletme sisteminin yerine, ülkeyi küresel dünya sistemine bağlayacak serbest rekabetçi bir işletme sisteminin geçirilmesini istiyor. Eski devletçi yapının ve işletme sisteminin içinde oluşmuş yerli burjuvazinin devletçi kabuklarını kırarak, çağdaş, rekabetçi, liberal-demokrat bir yapıya kavuşabilmesinin yollarını açıyor. Yani küresel sermaye, işbirliği için değişimi şart koşuyor. Ve hiç de geri adım atmıyor bu talebinden! “Değişmek istemiyorsan, bu senin sorunundur” diyerek, çekip başka bir ülkeye gidiyor!

¹ <http://www.aktolga.de/t5.pdf> s.296

Önce, küresel sermayenin gelişmekte olan ülkelerin önüne koyduğu ve işbirliği için olmazsa olmaz bir şart olarak gördüğü bu “değişim reçetesini” bir görelim, bakalım içinde neler var:

Özel sektörü ekonomik büyümenin temel motoru haline getirmek, enflasyon oranını düşük tutmak ve fiyat istikrarı sağlamak, devlet bürokrasisini küçültmek, bütçe fazlası sağlanamasa bile olabildiğince dengeli bir bütçe yürütmek, ithal ürünler üzerindeki gümrük tarifelerini kaldırmak veya düşürmek, kotalardan ve yerel tekellerden kurtulmak, ihracatı arttırmak, devlete ait sanayi kuruluşlarını ve kamu iktisadi teşebbüslerini özelleştirmek, sermaye piyasalarını serbestleştirmek, para birimini konvertibl hale getirmek, ülkedeki sektörleri, hisse senedi ve tahvil piyasalarını doğrudan yabancı mülkiyete ve yatırıma açmak, ülke içindeki rekabeti olabildiğince arttırmak üzere ekonomiyi devlet düzenlemelerinden arındırmak, kamusal yolsuzlukları, sübvansiyonları ve rüşveti olabildiğince azaltmak, bankacılık ve telekomünikasyon sistemlerini özel mülkiyete ve rekabete açmak, yurttışlara yerel ve yabancı emeklilik fonları ve yatırım fonları arasından seçim yapma fırsatını vermek.. **Yani, bütün kurum ve kurallarıyla küresel-serbest rekabetçi kapitalizm-işletme sistemini ülkeye yerleştirmek. (a.g.e)**

Dikkat edilsin, küresel-serbest rekabetçi kapitalist-işletme sisteminden bahsediyoruz! 17-18. yy'ların ulusal düzeydeki serbest rekabetçi kapitalizminden değil! Evet, bu iki sistemin de rekabet, açık olma, girişim özgürlüğü vs.yanları birbirine benziyor, ama arada çok önemli bazı farklar da var. Ulusal düzeyde gelişen eski serbest rekabetçi kapitalizm, üretimin yoğunlaşp merkezleşmesiyle birlikte kendi inkârını yaratarak tekelleşmeyi doğurup, ulus devletle bütünleşme sonucunu vermişti. Yeni-küresel serbest rekabetçi kapitalizm ise, ulus devlet kabuğunu çatlatarak dünyaya açılmayı, üretici güçlerin dünya çapında gelişmesini temsil ediyor. Küresel sermayenin gelişmekte olan ülkelere girerken koyduğu „küresel-serbest rekabetçi kapitalist işletme sistemini benimseme“ ilkesini bu çerçeve içinde değerlendirmek gerekir. Bunun anlamı açıktır: „Kabuklarınızı kıracaksınız“ diyor küresel sermaye²! Hangi „kabuklardır“ bunlar? Hiç uzatmaya gerek yok! Bu kabuklar, ulus-devlet kabuklarıdır-daha başka bir deyişle de milliyetçiliktir, korunmacılıktır; kalın gümrük duvarlarının arkasında yerli despotlarla birlikte ot gibi yaşayıp gitmektir-. „Ulus-devlet duvarlarını yıkın ve ülkenizi küresel dünya sistemiyle bütünleştirin“ diyor küresel sermaye. „Bunu yaparsanız ben de gelir ülkenize yatırım yaparım“ diye de ilave ediyor. Gerisini Friedman'dan dinleyelim³ (a.g.e):

„Ha siz bütün bunlara direnmek istiyorsanız, bu sizin bileceğiniz bir iştir, kimseyi ilgilendirmez. Ama eğer giderek artan bir bedel ödmeden, ya da giderek yükselen bir duvar inşa etmeden (dünyadaki) bu değişimlere karşı koyabileceğinizi sanıyorsanız, kendinizi kandırıyorsunuz. **Nedenini açıklayayım: Finansın, teknolojinin ve informasyonun demokratikleşmesi sadece alternatif sistemleri (sosyalist sistemi) koruyan duvarları yerle bir etmekle kalmadı. Bu üç demokratikleşme süreci aynı zamanda dünyada yeni bir güç kaynağının daha doğmasına neden oldu. Ben buna „elektronik sürü“ diyorum. Bu elektronik sürü, dünyanın her köşesinde bilgisayar ekranlarının başında oturup farenin düşmesine bir kez basarak paralarını yatırım fonlarından emeklilik fonlarına, emeklilik fonlarından yükselen piyasa fonlarına taşıyan, ya da evlerinin bodrum katında internet üzerinden işlem yapan bütün o isimsiz hisse senedi, tahvil ve**

² <http://www.duzceyerelhaber.com/Munir-AKTOLGA/15300-Uluslasirken-kuresellesmek>
<http://www.duzceyerelhaber.com/Munir-AKTOLGA/17225-Hem-ulusalci-hem-de-kuresel-demokratik-devrimci-olmak-mumkun-mudur-1>

³ Friedman, T. (2000), “Küreselleşmenin Geleceği.”, Boyner Holding Yayınları, İstanbul

döviz takasçılarında oluşuyor. Bunun yanı sıra, fabrikalarını artık dünyanın her yanına yayan, sürekli en verimli, en düşük maliyetli üretici ülkelere kaydıran çok uluslu şirketleri de içine alıyor. **Finans, teknoloji ve informasyonun demokratikleşmesi sayesinde bu sürü giderek artan bir hızla genişliyor-o kadar ki, bugün gerek ülkeler, gerekse şirketler açısından büyümeyi sağlayan asli sermaye kaynağı olarak devletlerin yerini almaya başlıyor.** Günümüzün küreselleşme sisteminde öne çıkmak isteyen ülkeler sadece altın deli gömleğini (küresel-serbest rekabetçi işletme sistemini) giymekle kalmayıp, aynı zamanda bu elektronik sürüyle bağlantı kurmak da zorunda. Elektronik sürü, altın deli gömleğine (küresel-serbest rekabetçi işletme sistemine) bayılır; çünkü bir ülkede görmek istediği bütün liberal serbest piyasa kurallarını temsil eder o. Bu gömleği giyen ve üzerinde tutan ülkeler sürü tarafından büyümelerini sağlayacak yatırım sermayesiyle ödüllendirilir. Onu giymeyen ülkeler ise sürü tarafından cezalandırılır-elektronik sürü o ülkeden uzak durur, ya da parasını o ülkeden dışarı çıkarır. **Moody's Investors Service ve Standard-Poor's da bu elektronik sürünün çoban köpekleridir.** Bu kredi kurumları dünyanın her köşesinde gizli gizli dolaşır, ülkeleri koklayıp dururlar. Altın deli gömleğini üzerinden atmaya çalışan bir ülke gördüklerinde gürlütle havlamakla görevlidirler.“

Müthiş şeyler bütün bunlar! Bugün yeni, küresel bir „dış dinamik“ karşı karşıya bütün gelişmekte olan toplumlar. Evet, tarihin her döneminde toplumsal gelişme sürecinde dış dinamik önemli bir rol oynamıştır. Ama bugün, içinde bulunduğumuz sürece damgasını vuran bu küresel dinamiğin diğerlerinden farklı bir yanı var! Bu „dış dinamik“, etkileşme süreci başlayana kadar bir „dış“ faktör; süreç başlayıpta ulusal şatolar-duvarlar yıkılmaya başlayınca, süratle mevcut iç dinamikle bütünleşiyor ve bir dış unsur olma özelliği kayboluyor. Çünkü, bu andan itibaren, o ülke de artık küresel bütünün bir parçası haline geliyor. İç dinamikle bütünleşen küresel fırtına o toplumu almış, bir üst sisteme bağlayarak onun bir parçası haline getirmiştir.

KÜRESEL FIRTINA, YA DA KÜRESEL DİŞ DİNAMİK

“Günümüzün elektronik sürüsü iki temel gruba ayrılır. Birinci gruba ben „kısa boynuzlu sığırlar“ diyorum (işte bizim “faiz lobisi” avcılarının kastettikleri “sıcak para”, ya da faiz peşinde koşan sürü bu olsa gerek!!). Bu grupta, dünyanın her yanında hisse senedi, tahvil ve döviz alım-satımıyla uğraşan ve paralarını çok kısa dönemli olarak oradan oraya taşıyabilen-ve genellikle taşıyan-herkes yer alır. Kısa boynuzlu sığırlar döviz takasçıları, belli başlı yatırım ve emeklilik fonları, güvence fonları, sigorta şirketleri, bankaların menkul kıymet alım-satım departmanları ve bireysel yatırımcılardır. Merrill Lynch'den Credit Suisse'e, Fuji Bank'a ve bir kişisel bilgisayar ile modemi olan herkesin kendi oturma odasından işlem yapabileceği Charles Schwab web sitesine kadar herkes bu gruba dahildir“.

„İkinci gruba „uzun boynuzlu sığırlar“ diyorum. Bunlar dış ülkelere doğrudan yatırımlarını her gün biraz daha arttıran, dünyanın her köşesinde fabrikalar kuran ve yine dünyanın her köşesinde kendi ürünlerini üretecek ya da monte edecek fabrikalarla uzun dönemli üretim anlaşmaları ya da ittifaklar yapan çok uluslulardır-General Electricler, General Motorslar, IBM ler, Intel'ler, Siemens'ler vb. Bunlara uzun boynuzlu sığırlar dememin nedeni, bir ülkeye yatırım yaptıklarında daha uzun vadeli bağlantılara girmek zorunda olmalarıdır. Ama onlar bile, tıpkı bir sürü gibi, inanılmaz bir hızla koşuyorlar“.

„Elektronik sürü Soğuk Savaş sırasında dünyaya gelip büyüdü; ama aşırı düzenlenmiş ve duvarlarla ayırmış bu sistem içinde, sürü üyelerinin gereken ağırlığa, hıza ya da yayılma alanına ulaşması mümkün değildi. O dönemde çoğu ülke (en azından 1970 lere kadar) sermayenin şimdiki küreselleşme sisteminde olduğu gibi sınırların ötesine çıkmasını önleyen sermaye denetimleri uyguluyordu. Bu da elektronik bir sürü halinde bir araya gelmeyi çok zorlaştırıyordu.. Ne var ki, sermaye denetimlerinin 1970’lerde kademeli olarak kalkması, finans, teknoloji ve informasyonun demokratikleşmesi, Soğuk Savaş sisteminin sona ermesi ve dünyanın her yanındaki duvarların yıkılmasıyla birlikte, ansızın çok sayıda ülkenin yatırımcılarından oluşan bir sürünün özgürce koşturabildiği uçsuz bucaksız bir küresel ova oluştu“ (a.g.e).

KÜRESEL DÜNYA SİSTEMİ „DAĞINIK BİR SİSTEMDİR“

Bundan sonrasını, bizim “faiz lobisi” avcılarıyla, onların dümen suyuna giren “milliyetçi-vatanperver” okuyucuların daha dikkatli okumalarını öneririm!!..

„Eylül 1997’de Malezya başbakanı Dr. Mahathir Mohamad, Hong Kong’daki Dünya Bankası toplantısında, küreselleşmeyi lanetleyen bir konuşma yaptı. Döviz alıp satan „moronlara“ verip veristirdi; „büyük güçleri“ ve George Soros gibi finansçıları, ekonomilerini küresel spekülörlere açmaları yönünde Asya ülkelerini zorlamakla ve onları rekabetin dışına atmak için para birimlerini manipüle etmekle suçladı (yani “FAİZ LOBİSİ” olmakla suçladı!!.). Günümüzün küresel sermaye piyasalarını „korkunç canavarlarla dolu bir cangıl’a“ benzetti ve bu piyasaların Yahudi fesat odakları tarafından yönetildiği imasında bulundu (ne kadar bugün bizdeki duruma benziyor!!)..

“Mahathir’in heyecanlı söylevini dinlerken, dinleyiciler arasındaki ABD hazine bakanı Robert Rubin’in, içinden geçenleri dışa vurma şansına sahip olsaydı Malezya başbakanına ne söyleyeceğini hayal etmeye çalıştım. Sanırım Rubin’in cevabı şuna benzer birşey olurdu: „Kusura bakma Mahathir, ama sen hangi gezegende yaşıyorsun? Küreselleşme sistemine katılıp katılmamak sanki senin tercihin kalmış bir şeymiş gibi konuşuyorsun. Küreselleşme bir seçenek değil, bir gerçek. Bugün dünyada bir tek küresel piyasa var ve halkını ulaşmak istedikleri büyüme hızına ulaştırmanın tek yolu bu küresel hisse senedi ve tahvil piyasalarına girmek, çokuluslu şirketleri ülkeneye yatırım yapmaya teşvik etmek ve fabrikalarında üretilen malları küresel ticaret sistemine satmak. Küreselleşmeyle ilgili en temel gerçek şudur: Bu sistemi kimse yönetmiyor- ne George Soros, ne „Büyük Güçler“, ne de ben. Küreselleşmeyi ben başlatmadım. Onu ben durduramam, ülkeneye ve ülkenin gelecekteki refahına çok ağır bir darbe indirmeden sen de durduramazsın. Şikâyet edecek, ülkedeki piyasaları rahatlatacak, suçlayacak birini arıyorsun. Ama sana birşey söyleyeyim mi, Mahathir, telefonun öbür ucunda kimse yok. Kabullenmesi zor biliyorum. Tanrının olmadığını söylemek gibi birşey. Hepimiz, ipleri elinde tutan, sorumlu birinin varolduğuna inanmak isteriz. Ama günümüzün küresel piyasası birbirlerine ekranlarla ve iletişim ağlarıyla bağlı, çoğu zaman adlarını bile bilmediğimiz, hisse senedi, tahvil ve döviz takasçılarından ve çokuluslu yatırımcılardan oluşan bir elektronik sürü.. Biliyorum, beni her şeye gücü yeten ABD hazine bakanı olarak görüyorsun. Ama ben de tıpkı senin gibi yaşıyorum, Mahathir- elektronik sürünün korkusuyla. Medyadaki geri zekâlılar sanki her şeyi ben yönetiyordum gibi gazetelerin ilk sayfalarına resmimi basıyorlar; halbuki Kongre, başkana serbest ticareti genişletme iznini vermezse, ya da bütçe tavanını delerse, sürü bana düşman olacak, doları ve Dow Jones’u çiğneyip geçecek diye benim de ödüm kopuyor. Ben sana küçük bir sır vereyim Mahathir-ama sakın kimseye söyleme. Ben

**artık masama telefon koymuyorum bile, çünkü herkesten iyi bildiğim bir şey var:
Arayacak kimse yok“(a.g.e).**

**Hani bir söz var, “gelinim sana söylüyorum, kızım sen anla” diye!..Fazla söze gerek yok galiba, bugün Türkiye’de de durum aynen böyle!..Doları, Euroyu normal düzeye indirmek mi istiyorsunuz, siyasi istikrar mı diyorsunuz, yapılacak bir tek şey var:
Akıntıya kürek çekmemek, küresel dinamiklerle uyum halinde olmak..Türkiye gibi gelişmekte olan, burjuva devrimiyle küreselleşme sürecinin içiçe geçtiği bir ülkede, bu sürecin diyalektiğinin, uluslaşırken ulusal kabuklarını kırarak küreselleşmek olduğunu iyi kavramak..**